

Jaarplan Toezicht op de Advocatuur 2026

Dekenberaad

Januari 2026

VOORWOORD

Een advocaat biedt voor veel mensen en organisaties de noodzakelijke toegang tot het recht, juist wanneer veel op het spel staat. Toezicht op de advocatuur is een publieke waarborg voor de goede rechtsbedeling. Een jaarplan helpt om in dat brede domein koersvast te blijven: het maakt zichtbaar welke prioriteiten wij stellen, welke keuzes daarbij horen en hoe wij ons toezicht uniform en uitlegbaar uitvoeren. Dat is van belang voor rechtzoekenden, voor de beroepsgroep en voor ketenpartners die met de advocatuur samenwerken.

De rol van de deken is de afgelopen decennia wezenlijk veranderd. Historisch werd de deken gezien als *primus inter pares*, nu is de deken nadrukkelijk toezichthouder, met wettelijke taken en bevoegdheden. Tegelijkertijd blijft de deken in de arrondissementen ook de verbindende factor: als voorzitter van de raad van de orde staat de deken midden in de beroepsgroep. In die rol komen verschillende werkzaamheden samen: toezicht houden, signalen wegen, klachten onderzoeken, waar mogelijk bemiddelen en adviseren. Daarnaast heeft de deken ook representatieve of ceremoniële taken waaronder (redes bij) de beëdiging van nieuwe advocaten, installaties van officieren van justitie en leden van de rechterlijke macht. De nabijheid van de deken bij de praktijk in combinatie met deelname aan het dekenberaad is een kracht. Iedere deken heeft zicht op de advocatenpraktijk en kan het toezicht op basis van landelijke normen afstemmen. Op deze wijze voldoet het toezicht in ieder arrondissement aan een gedeelde professionele standaard.

Dekens houden toezicht met hulp van de ordebureaus in de elf arrondissementen en met ondersteuning van de Landelijke Organisatie Toezicht Advocatuur (LOTA). In 2026 zetten wij verder in op toezicht dat landelijk is afgestemd en uniform wordt uitgevoerd. We pakken dit onderwerpgericht en risicogestuurd aan. Daarnaast versterken we de relatie met ketenpartners om kennisdeling te bevorderen en waardevolle signalen te ontvangen. Dekens beschikken bij het houden van toezicht over een robuust instrumentarium, waaronder zowel tuchtrecht als de inzet van bestuursrechtelijke handhaving. Nieuwe wet- en regelgeving, maatschappelijke en technologische ontwikkelingen raken ook het toezicht. Wij hebben in het bijzonder aandacht voor AI, ontwikkelingen rond Wwft/AML- en sanctieregelgeving en het maatschappelijke vraagstuk rond het recht op rechtsbijstand in impactvolle zaken.

De dekens werken samen in het dekenberaad. Dit jaarplan laat zien hoe wij die gezamenlijke inzet in 2026 uitwerken langs verschillende portefeuilles. De pijlers uit dit jaarplan bieden richting aan de uitvoering van toezicht, vergroten de voorspelbaarheid ervan en geven dekens ruimte om te reageren op nieuwe signalen en risico's. Zo blijven wij, samen met de orde bureaus in de arrondissementen en met ondersteuning van de LOTA, bijdragen aan een toezichtpraktijk die onafhankelijk, transparant, uniform en effectief is, en daarmee aan het vertrouwen in de advocatuur en de goede rechtsbedeling.

“Het motto is samen.”

We kijken ook in 2026 uit naar een constructieve samenwerking.

Frédérique ten Berge
Voorzitter dekenberaad

UITGANGSPUNTEN

Onafhankelijk toezicht op de advocatuur als publieke waarborg voor goede rechtsbedeling

In 2025 werd duidelijk dat de versterkte Landelijke Organisatie Toezicht Advocatuur (LOTA) beter in staat is om het dekenberaad te ondersteunen met het landelijk afgestemde en onderwerpgerichte toezicht. Dit is relevant nu de advocatenpraktijk verandert door maatschappelijke ontwikkelingen, digitalisering en nieuwe (internationale) regelgeving. Dat sterkt ons in de keuze om deze koers in 2026 voort te zetten.

In 2026 zetten dekens en LOTA in op toezicht dat:

- **landelijk** is **afgestemd** en **uniform** wordt **uitgevoerd**, zodat normen en werkwijzen voorspelbaar en uitlegbaar zijn;
- **onderwerpgericht** en **risicogestuurd** inspeelt op de grootste risico's voor kwaliteit en integriteit;
- **signalering** en **kennisdeling** versterkt, onder meer via gestructureerde signaaluitwisseling en samenwerking met ketenpartners;
- een **robuust instrumentarium** toepast, waaronder verdere inzet van bestuursrechtelijke handhaving waar passend; en
- vooruitloopt op nieuwe **wet- en regelgeving** en **technologische ontwikkelingen**, met bijzondere aandacht voor AI en ontwikkelingen rond Wwft/AML-en sanctieregelgeving.

De inrichting van het toezicht zelf ontwikkelt ook. De regering heeft aangekondigd in 2026 een wetsvoorstel in consultatie te brengen waarin verwacht wordt dat een landelijke Onafhankelijke Toezichtorganisatie voor de Advocatuur (OTA) zal worden geïntroduceerd. Met dit wetsvoorstel zal duidelijker worden welke uitwerking het ministerie voor ogen heeft.

Voor nu blijft het uitgangspunt dat het toezicht meebeweegt met relevante ontwikkelingen binnen de beroepsgroep, maatschappelijke vraagstukken en (nieuwe) wet- en regelgeving. De dekens opereren *nabij* en spreken advocaten aan op basis van signalen en klachten, onderwerpgerichte risicoanalyses en financiële kengetallen.

Deze nabijheid werkt goed dankzij de landelijke samenwerking in het dekenberaad. Het dekenberaad heeft tot doel toezicht onafhankelijk, transparant, uniform en effectief uit te voeren. Hierbij wordt het dekenberaad ondersteund door de circa 100 medewerkers op de elf bureaus van de Orde van Advocaten in de arrondissementen en 15 medewerkers van de Landelijke Organisatie Toezicht Advocatuur (LOTA).

De portefeuillestructuur binnen het dekenberaad draagt bij aan de professionele en uniforme aanpak en wordt in 2026 gehandhaafd en uitgebreid met de portefeuille Artificiële Intelligentie (AI).

PRIORITEITEN 2026 PER PORTEFEUILLE

Kwaliteit en integriteit

In rechtsgebieden waar cliënten kwetsbaar zijn en sterk afhankelijk van juridische hulp, raakt kwaliteit direct aan de toegang tot het recht en het vertrouwen in de goede rechtsbedeling.

Doel is om kwaliteit en integriteit in de praktijk zichtbaar en toetsbaar te borgen, met focus op de grootste risico's.

Plannen 2026

- Gestructureerde voortzetting van onderwerpgericht toezicht.
- Gestructureerde aanpak van toezicht op kwaliteit in rechtsgebieden met kwetsbare cliënten.

Strafrecht en ondermijning

Strafrechtadvocaten kunnen te maken krijgen met druk en dreiging, terwijl de rechtsstaat vraagt om effectieve rechtsbijstand, óók in zaken met grote maatschappelijke impact.

Doel is de weerbaarheid te versterken en randvoorwaarden voor verantwoorde rechtsbijstand in (impactvolle) strafzaken uit te werken, in afstemming met ketenpartners.

Plannen 2026

- Continuering samenwerking met rechterlijke macht (landelijk en in de arrondissementen), OM, en DJI.
- Voortzetting gesprekken met jonge strafrechtadvocaten.
- Verdere ontwikkeling van een kader voor rechtsbijstandverlening in impactvolle zaken.

Klacht- en tuchtrecht

Een toegankelijk en modern klachten- en tuchtrechtstelsel is essentieel voor beheersbaar en betaalbaar toezicht, voor het vertrouwen van rechtzoekenden en voor een voorspelbaar toezichtkader voor advocaten.

Doel is bij te dragen aan modernisering van het stelsel en verdere uniformering van de dekenale klachtbehandeling.

Plannen 2026

- Bijdrage leveren aan de voorbereiding van een wetsvoorstel tot herziening van het klachtrecht.
- Verdere uniformering van de dekenale klachtbehandeling.

Informatiemanagement (IM)

Voor de toezichtsuitoefening werken de elf bureaus van de Orden van Advocaten in de arrondissementen met een landelijk gebruikt informatiesysteem. Dit systeem moet betrouwbaar, veilig en toekomstbestendig zijn. De Commissie Informatiemanagement houdt zich bezig met de continue ontwikkeling van dit systeem.

Doel is het borgen van een robuuste, veilige en toekomstbestendige digitale ondersteuning van het toezicht.

Plannen 2026

- Landelijke afstemming, van het gebruik van IT-systemen.
- Besluitvorming over vervanging van het huidige systeem en voorbereiding van de implementatie van een moderner toezichtinformatiesysteem.

Bestuursrechtelijk handhaven

Effectief toezicht vraagt om passende interventies: soms tuchtrechtelijk, in andere gevallen bestuursrechtelijk optreden. Voor dekens is een uniform en praktisch toepasbaar instrumentarium daarbij essentieel.

Doel is het instrument van bestuursrechtelijke handhaving consistent en proportioneel in te zetten, met landelijke ondersteuning voor keuzes en uitvoering.

Plannen 2026

- Voortzetting en toepassing van het ontwikkelde instrumentarium.
- Doorontwikkeling en toepassing van het landelijk beleid en de ondersteunende handreikingen.

Gefinancierde rechtsbijstand

De maatschappelijke aandacht voor artikel 13 Advocatenwet vraagt om heldere en consistente informatie over de rol van de deken bij het aanwijzen van een advocaat.

Doel is eenduidige uitleg en toepassing van artikel 13, en versterking van samenwerking en signalering binnen de keten van gefinancierde rechtsbijstand.

Plannen 2026

- Meer aandacht voor uitleg en toepassing van artikel 13.
- Verdere uitwerking signaaluitwisseling met ketenpartners.
- Aansluiting bij/ondersteuning van keteninitiatieven, waaronder het matchingproject Raad voor Rechtsbijstand (RvR) en het Juridisch Loket.

Asiel- en vreemdelingenrecht

In een rechtsgebied met grote maatschappelijke en individuele belangen zijn kwaliteit en professionaliteit van rechtsbijstand cruciaal, terwijl praktijk en regelgeving voortdurend in ontwikkeling zijn.

Doel is de kennispositie en samenwerking te bestendigen en dit rechtsgebied te verkennen als mogelijk vervolgonderwerp voor onderwerpgericht toezicht.

Plannen 2026

- Voortzetting bestaande samenwerking (centraal en in de arrondissementen) en kennisuitwisseling met ketenpartners.
- Verkenning als vervolgonderwerp voor onderwerpgericht toezicht, afhankelijk van capaciteit en planning.

Grote kantoren

Grote kantoren hebben een bijzondere positie in de markt, met eigen risico's op het gebied van reputatie en compliance. Er is behoefte aan een duidelijke, gedeelde toezichtvisie.

Doel is een concrete visie op toezicht op grote kantoren te ontwikkelen, voortbouwend op bestaand beleid en op de door dekens gesignaleerde risico's.

Plannen 2026

- Visie ontwikkelen, voortbouwend op het Beleidsdocument toezicht grote(re) kantoren (2022).
- Onder dekens peilen welke specifieke risico's zij onderscheiden bij grotere kantoren.
- Focus behouden op compliance en toepassing van regelgeving.

Digitalisering en kunstmatige intelligentie

Digitalisering en AI veranderen de manier waarop juridische dienstverlening wordt uitgevoerd. Dat vraagt om verantwoord gebruik binnen de advocatuur én om een toezichtorganisatie die ontwikkelingen begrijpt en kan beoordelen.

Doel is kaders en aanpak te verkennen voor toezicht op verantwoord AI-gebruik, en te onderzoeken hoe AI kan bijdragen aan effectiever toezicht.

Plannen 2026

- Verkennen hoe toezicht wordt gehouden op verantwoord gebruik van AI.
- Verkennen hoe AI kan worden ingezet ter ondersteuning van effectief toezicht.

Wetgeving als Wwft, AML en Wis

Wet- en regelgeving die de advocatuur raakt, zoals de Wwft, (inter)nationale Anti Money Laundering (AML)-ontwikkelingen en de Wet internationale sancties (Wis), is in beweging. Dat vraagt om tijdige duiding, praktische vertaling en eenduidige toepassing in de advocatuur en in het toezicht.

Doel is de dekens vanuit de LOTA te ondersteunen met inhoudelijke input voor wetgevingstrajecten en met handvatten voor toepassing en toezicht bij (verdere) implementatie en inwerkingtreding van relevante regelgeving.

Het Wwft-toezicht is een blijvende prioriteit die volgt uit het inmiddels structureel ingebedde risicogestuurd financieel toezicht. 2026 staat in het teken van een breder bereik van het toezicht door meer onderzoeken, meer informatievoorziening en verdere uniformering van opvolging en handhaving van het Wwft-toezicht.

Plannen 2026

- Vanuit LOTA input leveren voor wetgevingstrajecten die de advocatuur raken, waaronder ontwikkelingen rond Wwft/AML en de Wis.
- Dekens ondersteunen bij voorbereiding op (en implementatie van) nieuwe verplichtingen, inclusief praktische vertaling naar toezicht en uitvoering.
- Bij inwerkingtreding bijdragen aan eenduidige toepassing in de praktijk en aan uniforme toezichtkaders.
- Meer kantoren bereiken door onderzoeken en informatievoorziening.

Tot slot

Met dit jaarplan zetten de dekens en LOTA de ingezette lijn voort: toezicht dat dichtbij de praktijk staat, landelijk is afgestemd en voortdurend wordt aangepast aan maatschappelijke en juridische ontwikkelingen. De inzet van het brede toezichtsinstrumentarium volgt uit kennis, signalen, onderwerpgerichte analyses en risicobeoordelingen. Zo blijft het toezicht bijdragen aan de goede rechtsbedeling.

Contact

Landelijke Organisatie Toezicht Advocatuur
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

dekenberaad@toezichtadvocatuur.nl
<http://www.toezichtadvocatuur.nl/>

